

A gázgyár mindent elkövet, hogy drágább legyen a légszesz.

(Saját tudósítónktól.) A Szegedi Légszeszgyár és Villamtelep szombaton a következő beadványt intézte a tanácshoz:

Tekintetes Városi Tanács!

Miután szegedi gázgyár és villamtelepünk tulajdonosa a Központi Gáz és Villamosági részv. társaság által a magy. kir. belügyminiszter urhoz beadott kérvényt a miniszter ur által annak érdemleges elintézése előtt Szeged városának megállapodás létesítésének megkísérlése végett beadta és a tek. tanács úgy határozott, hogy ezt véleményezés végett előbb bizottság elé utasítja: mint mindig, azon elv által vezéreltetve, hogy Szeged várossal a vitás kérdéseket lehetőleg békességes úton és Szeged város közönsége érdekének megfelelően intézzük el, a hivatkozott kérvényben előadottakon kívül a következő **előterjesztést** tesszük.

A gáz egységárának felemelése iránt első ízben beadott kérvényünk elutasításának azon indoka, hogy a szerződés szerint a városnak akkor, mikor a konjunkturák kedvezők voltak, nem volt joga leszállítani az egységárakat, tehát most, amikor a társaságra nézve kedvezőtlenek azok, a társaság sem követelheti az árak felemelését, tévedésen alapul.

Ugyanis a világítási szerződés megkötése óta egyáltalán soha olyan időszak nem volt, amelyben akár a nyersanyag, akár a munkabér, akár a szállítási díjak olcsóbbak lettek volna, mint a szerződés kezdetén, tehát előnyösebb konjunktúráról beszélni sem lehet. Tehát a légszesz előállításának költségei legfeljebb a felhasznált légszeszmennyiség emelkedésével csökkenhetnek, erre nézve pedig a szerződés 25. §-a intézkedik, a mennyiben az egységár megfelelő leszállítását kötelezőleg előírja.

II. Hogy rendkívüli idők vannak és a légszesz előállításához szükséges anyagok beszerzési ára 100—600% közötti mérvben drágultak, bizonyítani felesleges, mert ez köztudomású.

III. Az egységárak felemelésének 5%-a a szerződés 26. §-a értelmében Szeged városnak jut.

IV. A fűtési anyagok ára 500%-al emel-

kedett, tehát, ha a fűtési gáz ára 17 fillérről 20 fillérré, vagyis 14%-al emelkedik, a fogyasztónak még mindig horribilis haszna marad.

V. Az kétségtelen, hogy a miniszterium kénytelen lesz a háboru esetére szóló kivételes intézkedésekről alkotott törvényekben nyert felhatalmazása alapján a légszeszárakat rendeletileg felemelni, mivel csak ezáltal óvhatja meg a közérdeket is, ami Szeged városára nagy dicsőséggel nem igen fog járni.

VI. *De meggondolandó az is, hogy a háboru alatt kifejlődött judikatura értelmében nekünk jogunk van a légszesz árát, még pedig mindenkivel szemben egyoldalulag felemelni.*

Hogy úgy a tek. tanács, mint a bizottság lássa a legfelsőbb bíróságnak a nagyméltósága m. kir. Kurjának álláspontját, bemutatjuk egyelőre egyszerű, de szószerinti másolatban a „Phöbus villamos vállalatok részvénytársaságának” mint a székesfehérvári villamos köz- és magánvilágítási vállalkozónak egyik fogyasztó elleni perében hozott ítéletét. Ebből kitűnik, hogy a kir. Kuria álláspontja szerint a vállalkozónak joga van a világítási áram árát egyoldalulag 35%-kal felemelni, azon egyedüli indok alapján, hogy az áram előállításához szükséges anyag ára köztudomásulag 100—600%-kal megrágult, mert „jogelv, hogy a háboru következményeinek lehetőleg mindenkit egyaránt kell terhelniök.”

VII. Az egyes fogyasztót havonta a kért felemeléssel legfeljebb 3—4 K fogja terhelni, ami semmi esetre sem okozhat elégtelenséget, mikor a közönség kenyérért, tejért, fáért stb. hatszoros és tízszeres árat nyugodtan fizet.

Az előadottakat, ha figyelembe veszi a tek. tanács és bizottság, **feltétlenül a város érdekében cselekszik**, mikor a kért egységár igazán szerény felemelését ajánlja a közgyűlésnek. Nagyon megfontolandó ezek után, hogy kérésünk elutasítása, illetve az egységár felemelése tekintetében kínálkozó ilyen előnyös megállapodás mellőzése esetén kiteszi a közgyűlés a várost és a magánfogyasztókat annak, hogy a bíróságok és

főként a kir. Kuria ítéletével szankcionált jogunknál fogva 1916 október hó 1-től kezdve az összes fogyasztókkal és így a várossal szemben is egyoldalulag felemeljük mindennemű légszesz és villamosáram tekintetében az egységárakat 30—35%-al és nem fizetés esetén a peréket a siker biztos kilátása mellett megindítjuk.

Nem kegyeket kérünk a várostól, hanem jogos igényiinkre nézve óhajtunk békességesen megegyezni, a minket sújtó horribilis teher nagyon kis részének áthárítása mellett.

A gázgyár egy öt oldalnyi terjedelmű kuriai döntvényt mellékel a beadványhoz. A döntvény egy **hasonló** esetre vonatkozik, de egyáltalán nem mondja ki, hogy a gázgyárnak joga van egyoldalulag emelni az árakat, mint ahogy ki sem mondhatja.

Sok és egyéb bibéje is van a beadválynak. Így például arra is hivatkozik a gázgyár, hogy az egységárak felemelésének öt százaléka a szerződés 26. §-a értelmében Szeged városáé. Hát ez nagyon szép, csak az a kérdés, hol van az a szegedi polgár, aki a mai viszonyok mellett össze óhajt roskadni a fizetési kötelezettségek alatt, hogy ezáltal a város néhány ezer koronát kapjon.

A beadválynak az a passzusa pedig, amely arról regél, hogy a gázgyárnak joga van a háboru alatt kifejlődött judikatura értelmében mindenkivel szemben az árakat egyoldalulag felemelni, munusnak nem megfelelő, ténynek csuszamlós. Ugyan miért nem emeli, ha joga van?

Megindítóan ecseteli azt is a gázgyár, hogy mennyire a város érdekében cselekszik a tanács, ha a kért egységár „szerény” felemelését ajánlja a közgyűlésnek.

Ez már aztán igazán furcsa. Hát mi a gázgyár? A város gyámolítója, akinek jogában áll kérni, fenyegetni, biztatni, tanácsot adni? Bizza ezt a gázgyár nyugodtan a törvényhatósági bizottságra és ne tanácsot adjon a városnak, hanem rendes, becsületes világítást.

Felvonásvég.

(Márta, Dénes.)

MÁRTA: Már vártam, Dénes. Türelmetlenül. Foglaljon helyet. Nos, és most beszéljen. Hol volt, merre járt, hogy élt? (Csönd.) Rég láttam. Öt éve, ugy-e? Vagy még több? (Elgondolkozva.) Lehet. Érdekes, ennyi idő óta nem adott hírt magáról. Beteg volt?

DÉNES: Az is voltam.

MÁRTA (gyöngéden): Beteg volt és én erről mit sem tudtam. Azt hittem, hogy már felhagyott a régi foglalkozásával és visszavonulva, csöndes, boldog házasságot él. És most egyszerre megjelen mint drámaíró. Hát beszéljen!

DÉNES: Nincs sok mondani valóm. Igen, drámát írtam, a magam drámáját. A darabot elfogadták és most itt vagyok, hogy a próbákon jelen lehessenek. A hír, hogy a darabomat elfogadták, külföldön ért és hazajöttem.

MÁRTA: Tudja, hogy én játszom a Romok főszerepét?

DÉNES: Most már tudom. Erre nem is számítottam. Az embert váratlanul érik az események.

MÁRTA: Nem is hallott rólam?

DÉNES: Ami távozásom óta itthon történt, mit sem tudok. Künn csak az egészségemnek éltem és a darabomnak. Ezen dolgoztam lázasan, betegen és gyönyörűséggel.

Megújítottam a multak felidézésében és mindig csak arra gondoltam, hogy a szép formájába öntöm ezt a multat, ami teli van az ifjúságom álmaival.

MÁRTA: És hitte, hogy összehoz a sors még bennünket?

DÉNES: Nem számítottam rá.

MÁRTA: És nem is igen igyekezett. Vallja be őszintén, nem kereste sem a módot, sem az alkalmat.

DÉNES: Nem kerestem. És maga miatt nem kerestem. Ismertem a helyzetét, a körülményeit és nem akartam keresztezni az útját.

MÁRTA: És gondolt rám?

DÉNES: Mindig.

MÁRTA: Hogyan, mikor, miként?

DÉNES: Betegségemben, ha emelkedett a lázam, magára gondoltam és hittem, hogy a közelemben van, azért ver hevesebben a szívem. Ha tüdőmből felbuggyant egy kis vér, akkor magára gondoltam, a maga lázongó verére, diadalmas ifjúságára.

MÁRTA: És nem kívánt látni?

DÉNES: Mindig kívántam és mindig láttam. A fűszálban, a pompázó virágban, a tenger hullámos, tajtékzó tarajában, minden nőben, akinek bánatosan csillant a szeme fénye. És ha egy koldusnak alamizsnát adtam, akkor is magára gondoltam, akinek én vagyok a koldusa, az alázatos, sosem kérő, de mindig hálás alamizsnása. És ha a földre

raborult az est méla csöndje, magát láttam a multból, amikor kis szobájában üldögélt és a szíve két érzés között tusakodott.

MÁRTA (lázasan): Mondja, mondja Dénes, ugy hallgatom a szavát, mint a legszebb muzsikát mint a Mária-lobogók alatt haladó búcsúszó szolozsma-énekét.

DÉNES (nagy melegséggel): Mit mondhatnék még, Márta? Szerettem szeretem. A multak fájdalmával, a jelen reménytelenségével. Ha elmerülök a művészi szépné szemlélésében, akkor is magát látom. Képekben, szobrokban, muzsikában, egy-egy nyomtatott sorban, amiben szépségre bukkanok. És mindezeknek a szépségeknek maga a modellje, a valósága, az összessége, akit a távolság dacára is a közelemben éreztem, aki engem ölelt, ha másnak fonta is át a nyakát, engem esőkölt, ha más ajkára is tapadt az ajka és nekem írt mindennap, minden órán, ha másnak is küldte a leveleit.

MÁRTA: Ezt érezte, Dénes? Hitte, hiszi, hogy magával voltam, magával osztottam meg minden gondolatomat? Hogy a magáé volt minden mosolyom, a patakozó könnyem és maga volt a sikerem, a félelmem, a vágyam, az álmatlanságom? (Pillanatnyi csönd.) Mindig vártam, mindig hittem, hogy egy szép napon csak elémbé foppan, megfogja a kezemet s visz magával, oda, ahová akar: nyomorba, fénybe, küzdésbe vagy jólétbe, mindegy, de visz magával messzire, magával, magának.